

Position Paper - Tweede Kamer cie- Rondetafelgesprek 7 maart 2018

KLIMAATADAPTATIE IS URGENT, DOE JE SAMEN EN BIEDT KANSEN.

INTRODUCTIE

We leven in een tijd van veranderingen. De digitalisering, de energietransitie en de klimaatverandering, allen hebben enorme impact op de stad. Wereldwijd groeien de steden. En het zijn de steden waar al deze opgaven samenkomen. Klimaatverandering is *nu* gaande en er is sprake van versnelling. Niks doen is geen optie. Investeren in veerkracht en weerbaarheid, oftewel resilience, is nu het credo. Door leiderschap te tonen kunnen steden én slim anticiperen én ook optimaal profiteren van deze veranderingen. Maar dit vergt wel snel handelen, doorpakken en heel goed samenwerken.

URGENTIE: ADAPTATIE BEGINT VANDAAG!

Iedere dag wordt er wel ergens gebouwd in de stad. Geen rekening houden met klimaatadaptatie is dan een gemiste kans en leidt op de lange termijn tot hogere (maatschappelijke) kosten. Door slim rekening te houden met klimaatadaptatie in vastgoed- en gebiedsontwikkeling wordt niet alleen toekomstige schade voorkomen, maar kan ook waarde worden toegevoegd.

ADAPTATIE ALS KANS VOOR STEDELIJKE ONTWIKKELING

Vergroening van steden en werken aan klimaatbestendigheid gaan hand in hand. Meer groen en meer open water vergroot de “sponscapaciteit” van de stad en maakt steden aantrekkelijker. Maar de claims op de ruimte in de stad vragen om meer. Juist ook met het investeren in multifunctionele oplossingen wordt de stedelijke kwaliteit vergroot. “Ontwerpen mét Water” (climate resilience by design) is dé manier om adaptatie te integreren in stedelijke ontwikkeling. Zo maak je steden adaptief én aantrekkelijk.

ADAPTATIE OP GEBOUW-NIVEAU ONDERBELICHT!

In 2013 had Rotterdam als eerste stad in Nederland een volwaardige integrale klimaatadaptatiestrategie. De uitvoering vordert gestaag, maar versnelling en opschaling zijn nu nodig. Met alleen maatregelen in de publieke ruimte (40% van stadsareaal), die veelal tot stand komen door het meekoppelen met gebiedsontwikkeling of onderhoud, wordt de stad niet op tijd klimaatbestendig. Daarom is samenwerking nodig met vastgoedontwikkelaars, woningbouwcorporaties én de bewoners. Met name adaptatie op gebouwniveau is nog onderbelicht. Er is veel aandacht voor energieneutraliteit en isolatie, terwijl aandacht voor klimaatadaptatieve maatregelen achter blijft. Dit kan bijvoorbeeld zomaar leiden tot een toename van de aanschaf van airco's. We hebben hier het Rijk nodig om adaptatie-standaarden onderdeel te laten zijn van het bouwbesluit. Aanvullend wordt aandacht gevraagd voor het feit dat veel klimaat mitigerende én adaptieve maatregelen baat hebben bij een levenscyclusbenadering van financieringsvraagstukken.

ADAPTIEF BUITENDIJKS GEBIED DOOR SAMENWERKING!

Rotterdam is een deltastad. Het water komt van vier kanten. Niet alleen extreme neerslag is een opgave, maar ook de zeespiegelstijging in combinatie met veranderende afvoeren van de rivier. Rotterdam kent een binnendijks en een buitendijks gebied. In Rijnmond wonen er maar liefst 60.000 mensen buitendijks. Ook het hele havengebied is buitendijks. Deze gebieden zijn kwetsbaar voor verhoogde waterstanden vanuit zee en rivier. De bescherming tegen overstromingsschade in buitendijkse gebieden is nu een verantwoordelijkheid van de gebruiker. De initiatiefnemer van nieuwbouw kan hier rekening mee houden in het ontwerp om kosten voor gebruikers te voorkomen. Echter het grootste verstedelijkte en geïndustrialiseerde buitendijkse gebied van Nederland ligt in Rijnmond en was al ontwikkeld voordat het woord klimaatverandering was uitgevonden. Daarbij is het de vraag hoelang de genoemde eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven houdbaar is in het licht van de klimaatverandering. Op dit moment is waterveiligheid in buitendijks gebied geen onderdeel van het nationale waterbeleid. De samenhang in opgaven en maatregelen, de omvang, maatschappelijke impact en de complexiteit, vragen om een gezamenlijke inspanning van gemeente, waterschappen en het Rijk, om een op de toekomst gerichte strategie en uitvoeringsaanpak voor buitendijks gebied te ontwikkelen.

ADAPTATIE IS MEER DAN PREVENTIE

Met alleen op 'preventie gerichte' systemen als riolering en dijken kunnen we de klimaatverandering niet opvangen. Ook onroerende zaken als gebouwen en vitale infrastructuur dienen aangepast te worden. En we moeten ons ook meer voorbereiden op veerkracht en herstel via verbetering van de crisisbeheersing (oa via de veiligheidsregio's). Dit betekent, vanuit waterveiligheid bezien, dat preventie (1^e laag veiligheid) weliswaar de basis blijft, maar dat we een been moeten bijtrekken als het gaat om ruimtelijke aanpassingen (2e laag) en crisisbeheersing (3e laag). Dat houdt o.a. in: klimaat/waterbewuster sturen op RO en betere doorgeleiding van de kennis over risico's naar crisisbeheerplannen.

ADAPTATIE IS BUSINESS: "THE WORLD IS WATCHING THE DUTCH"

Jaarlijks brengen 80 delegaties een bezoek aan Rotterdam om kennis op te doen over klimaatadaptatie. Dit leidt direct en indirect tot opdrachten voor het bedrijfsleven. Een artikel op de voorpagina van de New York Times over de Nederlandse watersector en de Rotterdamse aanpak versterkte dit imago nog verder. Inmiddels is het Global Centre of Excellence for Climate Adaptation (GCECA) neergestreken in Rotterdam en Groningen. Tezamen met de C40 Adaptation Academy en het Centre for Resilient Delta Cities begint er een heuse "adaptatie-hub" te ontstaan. De wereldwijde aandacht voor adaptatie is nog nooit zo groot geweest, evenals het imago van de Nederlandse aanpak. Natuurlijk is er ook een morele plicht onze kennis te delen. Maar er zijn ook grote kansen om nu het imago te verzilveren en te vermarkten. Derhalve van groot belang dat het Rijk zich schaaft achter de versnelde ontwikkeling van het GCECA.

Een multifunctioneel dakenlandschap combineert klimaatoplossingen met 'place making', waarmee waarde aan de stad wordt toegevoegd.